

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 323/2020-55

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Petrom Púchovským, advokátom, Komenského 3, Banská Bystrica, proti postupu Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 1/2008 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 1/2008 **b o l i p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, jeho právo na spravodlivé súdne konanie a prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **7 500 eur**, ktoré **j e** mu Krajský súd v Banskej Bystrici **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Krajský súd v Banskej Bystrici **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **848,41 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 27. februára 2019 v znení jej doplnenia doručенého ústavnému súdu 5. decembra 2019 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom všeobecného súdu označeného v záhlaví tohto nálezu. Navrhuje prikázať Krajskému súdu v Banskej Bystrici (ďalej aj „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 1/2008 (ďalej len „napadnuté konanie“) konať bez zbytočných prietahov. Zároveň navrhuje priznať mu finančné zadostučinenie v sume 70 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 323/2020-17 z 30. júna 2020 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh, vyjadrení účastníkov konania a chronológie úkonov krajského súdu v napadnutom konaní vyplýva, že uznesením Krajského úradu vyšetrovania Policajného zboru Slovenskej republiky v Banskej Bystrici ČVS: KUV-37/20-99 Ma z 3. mája 1999 bolo podľa § 160 ods. 1 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení účinnom v rozhodnom období (ďalej aj „Trestný poriadok“ alebo „Trestný poriadok č. 141/1961 Zb.“) sťažovateľovi a ďalším dvom osobám, a to [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], vznesené obvinenie pre trestný čin podvodu podľa § 9 ods. 2 k § 250 ods. 1 a 3 písm. a) a ods. 4 zákona č. 140/1961 Zb. Trestného zákona v znení účinnom v rozhodnom období (ďalej len „Trestný zákon“ alebo „Trestný zákon č. 140/1961 Zb.“).

4. V zmysle ústavnej sťažnosti bola obžaloba Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici (ďalej len „krajská prokuratúra“) proti sťažovateľovi a ďalším dvom spoluobžalovaným pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 a 4 písm. a) a ods. 5 Trestného zákona v súbehu s trestným činom falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona podaná na Krajskom súde v Košiciach v máji 2004. Krajský súd v Košiciach postúpil predmetnú trestnú vec vedenú v tom čase pod sp. zn. 2 T 6/04 Špeciálnemu súdu uznesením č. k. 2 T 6/04-6570 zo 6. septembra 2004, ktoré bolo zrušené uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 3 To 61/2004 zo 7. októbra 2004. Krajský súd v Košiciach následne uznesením č. k. 2 T 6/04-6589 z 12. novembra 2004 rozhodoval o námietke zaujatosti z júna 2004 podanej poškodeným, o ktorej súd rozhodol tak, že predseda senátu [REDAKOVANÉ] a sudca [REDAKOVANÉ] neboli vylúčení z vykonávania úkonov v predmetnej trestnej veci vedenej pod sp. zn. 2 T 6/04. Proti tomuto uzneseniu z 12. novembra 2004 podal poškodený sťažnosť, ktorú najvyšší súd uznesením č. k. 3 To 8/2005 z 3. marca 2005 zamietol.

5. Krajský súd v Košiciach nariadil hlavné pojednávanie vo veci na 9. a 10. november 2006, avšak následne, na základe námietky vznesenej krajskou prokuratúrou, uznesením č. k. 2 T 6/04-6630 z 8. septembra 2006 opätovne postúpil trestnú vec sťažovateľa a ďalších dvoch obžalovaných vedenú pod sp. zn. 2 T 6/04 Špeciálnemu súdu. Špeciálny súd v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica uznesením č. k. BB-3 T 25/2007 z 15. novembra 2007 vyslovil svoju nepríslušnosť na konanie a rozhodovanie v predmetnej trestnej veci sťažovateľa a ďalších obžalovaných. V spore o príslušnosť na konanie a rozhodovanie v predmetnej trestnej veci rozhodol najvyšší súd

uznesením č. k. 1 Ndtš 5/2007 z 10. januára 2008 tak, že vecne príslušným súdom na konanie v prvom stupni v trestnej veci obžalovaného sťažovateľa a ďalších obžalovaných vedenej pod sp. zn. BB-3 T 25/2007 je Krajský súd v Košiciach.

6. Po postúpení veci Krajskému súd v Košiciach bola predmetná trestná vec pridelená senátu 8 T s predsedom [REDAKOVANÉ]. Najvyšší súd následne uznesením č. k. 4 Ndt 4/2008 z 27. mája 2008 rozhodoval o oznámení zaujatosti predsedu senátu Krajského súdu v Košiciach, o ktorom rozhodol tak, že sudca [REDAKOVANÉ] je vylúčený z vykonávania úkonov v trestnej veci sťažovateľa a ďalších obžalovaných vedenej pod sp. zn. 5 T 1/2008.

7. Po opätovne vznesených námietkach zaujatosti došlo uznesením najvyššieho súdu č. k. 4 Ndt 6/2008 z 21. júla 2008 k odňatiu predmetnej trestnej veci, v tom čase vedenej pod sp. zn. 5 T 1/2008, Krajskému súdu v Košiciach a jej prikázaniu na konanie a rozhodnutie Krajskému súdu v Banskej Bystrici, na ktorom je predmetná trestná vec vedená pod sp. zn. 2 T 1/2008. Krajský súd najskôr uznesením č. k. 2 T 1/2008 z 31. októbra 2008 rozhodol o neuznaní svojej príslušnosti, avšak na základe listu najvyššieho súdu vo veci „*Vrátenie spisu*“ z 5. februára 2009, ktorým mu najvyšší súd vrátil spis ako nesprávne predložený (16. februára 2009, pozn.), začal vo veci konať.

8. Prvé hlavné pojednávanie sa v napadnutom konaní na krajskom súde uskutočnilo 10. augusta 2009, odkedy sa konalo niekoľko priebežne nariadovaných hlavných pojednávaní (niektoré sa neuskutočnili z dôvodov prevažne na strane obžalovaných, pozn.), a to až do decembra 2013, keď uznesením č. k. 2 T 1/2008 z 5. decembra 2013 krajský súd zastavil trestné stíhanie proti sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] podľa § 231 ods. 1 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb. s použitím jeho § 223 ods. 1 z dôvodov uvedených v § 11 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku č. 141/1961 Zb., najmä z dôvodu neprimeranosti dĺžky napadnutého konania (vrátane prípravného konania a konania na Krajskom súde v Košiciach, pozn.) a uplatnenia princípu *ultima ratio*. Proti predmetnému uzneseniu podala sťažnosť prokurátorka krajskej prokuratúry, o ktorej rozhodol najvyšší súd uznesením č. k. 2 Tost 5/2014 zo 4. marca 2014 tak, že zrušil uznesenie krajského súdu č. k. 2 T 1/2008 z 5. decembra 2013 a uložil mu povinnosť, aby vo veci znova konal a rozhodol. V podrobnostiach uviedol, že zo žiadnej medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, nevyplýva povinnosť zastaviť trestné stíhanie, pokiaľ dôjde k priet'ahom v konaní, ktoré nie je možné pričítať na ťarchu obvinených. Pokiaľ ide o princíp *ultima ratio*, najvyšší súd uviedol, že trestným činom je protiprávny čin, ktorého znaky sú uvedené v Trestnom zákone, a teda v zásade platí, že za každý protiprávny čin je treba vyvodit' trestnoprávnu zodpovednosť. Tento záver je korigovaný len u menej závažných trestných činov definovaných v § 10 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení účinnom v rozhodnom období (ďalej len „Trestný zákon č. 300/2005 Z. z.“), ak vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatel'a je jeho závažnosť nepatrná (§ 10 ods. 2 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z., pozn.). Mimo uvedeného zákonného ustanovenia nebolo podľa názoru najvyššieho súdu namieste uvažovať nad použitím subsidiarity trestného práva (uplatnenie princípu *ultima ratio*). V závere najvyšší súd konštatoval, že obdobná argumentácia je platná, aj pokiaľ ide o použitie Trestného zákona č. 140/1961 Zb.

9. V čase od vrátenia súdneho spisu krajskému súdu došlo k niekoľkým odročiam pojednávaní z dôvodov na strane obžalovaných. Krajský súd vo veci následne rozhodol rozsudkom č. k. 2 T 1/2008 z 2. februára 2015 tak, že obžalovaných [REDAKOVANÉ] a sťažovateľa uznal za vinných

zo spáchania trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 a 5 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v súbehu s trestným činom falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. a obžalovaného [REDAKOVANÉ] podľa § 226 písm. b) Trestného poriadku č. 141/1961 Zb. oslobodil spod obžaloby krajskej prokuratúry č. k. Kv 1/04 z 31. mája 2004 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu z 2. februára 2015“). Predmetný rozsudok bol na základe podaných odvolaní zrušený v celom rozsahu uznesením najvyššieho súdu č. k. 1 To 11/2015 z 24. novembra 2016 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu z 24. novembra 2016“). Zároveň najvyšší súd vrátil vec krajskému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znova prejednal a rozhodol, pričom odvolanie prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, čo sa týka výroku o vine obžalovaných [REDAKOVANÉ] a sťažovateľa, zamietol ako oneskorene podané. Najvyšší súd ako odvolací súd v odôvodnení svojho uznesenia konštatoval predčasnosť rozsudku krajského súdu z 2. februára 2015 pre podstatné vady konania, ktoré rozsudku predchádzalo, najmä preto, že v tomto konaní boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby, a pre vady rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení alebo preto, že súd nevzal do úvahy všetky okolnosti významné pre rozhodnutie. Ostatné porušenia (podľa jeho odôvodnenia, pozn.) vytkol bez skúmania možnosti ich nápravy, keďže vzhľadom na jeho rozhodnutie to už nebolo potrebné.

10. Po vrátení spisu krajský súd nariadil hlavné pojednávanie na 13. apríl 2017, ktoré bolo odročené na základe žiadosti obhajcu sťažovateľa na 18. máj 2017, pričom ani toto pojednávanie sa neuskutočnilo. Ďalšie pojednávanie vo veci sa konalo 16. apríla 2018, na ktorom predseda senátu konštatoval zmenu v zložení senátu z toho dôvodu, že sudca [REDAKOVANÉ] odišiel do dôchodku. Vzhľadom na skutočnosť, že spis v predmetnej veci bol vrátený z najvyššieho súdu 13. januára 2017, keď senát [REDAKOVANÉ] pracoval v zložení s [REDAKOVANÉ], bolo na pojednávaní konštatované, že tento je zákonným členom uvedeného senátu aj pri pojednávaní danej trestnej veci. Pojednávanie bolo v napadnutom konaní odročené na 21. máj 2018. Hlavné pojednávanie nariadené na 25. júna 2018 bolo zrušené na základe žiadosti obhajcu [REDAKOVANÉ] a aj vzhľadom na plánovanú operáciu predsedu senátu, čo vyplýva z predloženej mailovej komunikácie z 15. júna 2018. Z predloženej chronológie úkonov a príloh ústavnej sťažnosti ďalej vyplýva, že pojednávanie nariadené na 8. august 2018 bolo zrušené z dôvodu oznámenia zaujatosti [REDAKOVANÉ] členom senátu konajúceho v predmetnej trestnej veci (2 T 1/2008, pozn.), resp. z dôvodu jeho návrhu na vylúčenie jeho osoby z vykonávania úkonov v napadnutom konaní, v nadväznosti na čo bol súdny spis (2 T 1/2008, pozn.) predložený najvyššiemu súdu na rozhodnutie o tomto návrhu. Najvyšší súd listom z 8. októbra 2018 vo veci „obž. [REDAKOVANÉ] a spol. - vrátenie spisu.“ vrátil spis krajskému súdu bez rozhodnutia na ďalšie konanie, keďže išlo o vylúčenie z rozhodovania priamo zo zákona. Po vrátení spisu krajskému súdu tento nariadil vo veci pojednávanie na 17. a 18. december 2018, ktoré sa neuskutočnilo zo zdravotných dôvodov na strane obžalovaného [REDAKOVANÉ].

11. Krajský súd v napadnutom konaní druhýkrát rozhodol rozsudkom č. k. 2 T 1/2008 z 10. apríla 2019 tak, že obžalovaných [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] uznal za vinných z trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 a 5 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v súbehu s trestným činom falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona

č. 140/1961 Zb. a sťažovateľa oslobodil spod obžaloby krajskej prokuratúry č. k. Kv 1/04 z 31. mája 2004. Zároveň podľa § 229 ods. 1 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb. odkázal poškodené strany s ich nárokom na náhradu škody na konanie vo veciach občianskoprávných. Podľa § 73 ods. 1 písm. d) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. rozhodol, že zhabáva v tejto časti výroku rozsudku definované pozemky zapísané do vlastníctva spoločnosti [REDAKOVANÉ] na základe vkladu č. V – 1739/89 a podľa § 73 ods. 2 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. rozhodol, že vlastníkom zhabaných pozemkov sa stáva štát (ďalej len „rozsudok krajského súdu z 10. apríla 2019“). Predmetný rozsudok bol na základe podaných odvolaní zrušený v celom rozsahu uznesením najvyššieho súdu č. k. 6 To 9/2019 z 30. októbra 2019. Zároveň najvyšší súd vrátil vec krajskému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znova prejednal a rozhodol, pričom odvolanie poškodenej strany [REDAKOVANÉ], ako neoprávnenej osoby zamietol. Najvyšší súd ako odvolací súd v odôvodnení svojho uznesenia konštatoval predčasnosť rozsudku krajského súdu z 10. apríla 2019 pre podstatné vady konania, ktoré rozsudku predchádzalo, najmä preto, že v tomto konaní boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci, preto, že bolo porušené právo obžalovaných na obhajobu, a pre vady rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení alebo preto, že súd nevzal do úvahy všetky okolnosti významné pre rozhodnutie. Zároveň konštatoval nespĺnenie právne záväzných pokynov odvolacieho súdu uvedených v uznesení najvyššieho súdu z 24. novembra 2016, čo podľa jeho tvrdení samo osebe zakladalo dôvod na zrušenie rozsudku krajského súdu z 10. apríla 2019.

12. Po vrátení súdneho spisu krajskému súdu tento nariadil hlavné pojednávanie na 17. február 2020, ktoré bolo odročené z dôvodu na strane obžalovaného [REDAKOVANÉ]. Aj ďalšie nariadené termíny pojednávania boli následne odročované, a to z dôvodu mimoriadnej situácie v súvislosti s nákazlivou ľudskou chorobou COVID-19 a hospitalizácie obhajcu sťažovateľa, jeho práceneschopnosti a z dôvodu na strane obhajcu obžalovaného [REDAKOVANÉ].

13. Následne vo veci konané pojednávania vyústili do vydania rozsudku krajského súdu č. k. 2 T 1/2008 z 13. októbra 2020, proti ktorému boli podané opravné prostriedky. Predmetná trestná vec dosiaľ nie je právoplatne skončená.

14. Pre komplexnosť ústavný súd uvádza, že 11. júna 2014 podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť, ktorou namietal porušenie v nej označených práv uznesením najvyššieho súdu č. k. 2 Tost 5/2014 zo 4. marca 2014, o ktorej ústavný súd rozhodol uznesením č. k. I. ÚS 684/2014-16 z 12. novembra 2014 tak, že ju odmietol pre nedostatok právomocí ústavného súdu na jej prerokovanie. K predmetnému uzneseniu pripojil odlišné stanovisko sudca [REDAKOVANÉ] ktorý bol toho názoru, že vo veci príslušný senát mal ústavnú sťažnosť sťažovateľa prijať na ďalšie konanie a v celom rozsahu jej vyhovieť. Ústavný súd tiež rozhodoval o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], podanej ústavnému súdu 16. marca 2017, ktorou tento sťažovateľ namietal porušenie v ústavnej sťažnosti označených práv uznesením najvyššieho súdu č. k. 1 To 11/2015 z 24. novembra 2016, o ktorej ústavný súd rozhodol uznesením č. k. II. ÚS 6/2018-32 z 11. januára 2018 tak, že ju odmietol ako zjavne neopodstatnenú, a zároveň uviedol, že ústavnú sťažnosť možno posúdiť aj ako neprípustnú v zmysle § 53 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení účinnom v rozhodnom období. V neposlednom rade sťažovateľ podal 21. decembra 2018 ústavnú sťažnosť, ktorou namietal porušenie v nej označených práv „postupom a rozhodnutiami

Krajského súdu v Banskej Bystrici“, o ktorej ústavný súd rozhodol uznesením č. k. I. ÚS 14/2019-14 z 9. januára 2019 tak, že ju odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

II.

Argumentácia sťažovateľa

15. Proti napadnutému konaniu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje v dvoch argumentačných líniách. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uvádza:

- a) v jeho trestnej veci došlo k porušeniu označených práv neodôvodnenou nečinnosťou, ale predovšetkým neefektívnou a nesprávnou činnosťou krajského súdu v napadnutom konaní;
- b) k zbytočným prietahom v napadnutom konaní došlo už v období pred vydaním uznesenia krajského súdu č. k. 2 T 1/2008 z 5. decembra 2013 o zastavení napadnutého konania. Rozhodnutie o zastavení konania bolo procesným rozhodnutím založeným na zistení, že v predchádzajúcom priebehu napadnutého konania došlo k extrémnym prietahom, pričom tieto skutočnosti boli krajskému súdu známe už v roku 2008, keď mu bola predmetná trestná vec prikázaná najvyšším súdom. Deklarovanie tejto skutočnosti po uplynutí štyroch a pol roka od začatia konania na krajskom súde samo osebe zakladá dôvod na vyslovenie porušenia práv sťažovateľa;
- c) od vydania odsudzujúceho rozsudku krajského súdu z 2. februára 2015 po jeho vyhotovenie a následné doručenie (15. júna 2015) uplynula neprimerane dlhá doba;
- d) k nečinnosti a neefektívnej činnosti krajského súdu došlo po zrušení jeho odsudzujúceho rozsudku uznesením najvyššieho súdu č. k. 1 To 11/2015 z 24. novembra 2016, keď v období viac ako dvoch rokov krajský súd v podstate nevykonal žiadny procesný úkon, ktorý by smeroval efektívne k rozhodnutiu vo veci samej, keďže sa jeho činnosť obmedzila na nariadovanie hlavného pojednávania a jeho následné zrušovanie, resp. odročovanie, ktoré je aj s ohľadom na trestné stíhanie sťažovateľa trvajúce už takmer dvadsať rokov ústavne neakceptovateľné;
- e) krajský súd v trestnej veci bez akéhokolvek odôvodnenia nekonal od mája 2017 do apríla 2018, a teda takmer jeden rok, zrejme z dôvodu, že čakal na rozhodnutie ústavného súdu vo veci podanej ústavnej sťažnosti zo strany poškodeného v napadnutom konaní proti uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 1 To 11/2015 z 24. novembra 2016, ktorá bola odmietnutá uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 6/2018-32 z 11. januára 2018 a v súvislosti s ktorou nebolo rozhodnuté o „odložení účinnosti“ tohto uznesenia najvyššieho súdu;
- f) krajský súd zrušil nariadené pojednávanie z dôvodu podania návrhu [REDAKOVANÉ] na vylúčenie z vykonávania úkonov trestného konania a spis predložil najvyššiemu súdu na rozhodnutie o ňom. Uznesením najvyššieho súdu č. k. 3 Ndt 25/2018 z 8. októbra 2018 došlo k vráteniu spisu krajskému súdu na ďalšie konanie bez rozhodnutia, keďže v danej veci išlo o vylúčenie z rozhodovania priamo zo zákona;
- g) krajský súd nerešpektoval uznesenie najvyššieho súdu č. k. 1 To 11/2015 z 24. novembra 2016, z ktorého (okrem iného, pozn.) vyplýva, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom;
- h) neefektívnou a nesprávnou činnosťou je aj ďalšie zrušenie rozsudku krajského súdu č. k. 2 T 1/2008 z 10. apríla 2019, ktoré najvyšší súd zrušil uznesením č. k. 6 To 9/2019 z 30. októbra 2019 s konštatovaním závažných pochybení.

16. Sťažovateľ uvádza, že v napadnutom konaní ide o zložitejšiu trestnú vec, avšak nie je možné akceptovať, že v nej nebolo právoplatne rozhodnuté po uplynutí takmer dvadsiatich rokov (ku dňu podania ústavnej sťažnosti, pozn.) od vznesenia obvinenia a takmer pätnástich rokoch od podania obžaloby (ku dňu podania ústavnej sťažnosti, pozn.). Zároveň uvádza, že si nie je vedomý žiadnej skutočnosti, ktorou by negatívne prispel k doterajšej zjavne neprimeranej dĺžke napadnutého konania.

17. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ uvádza:

a) poukazuje na stabilizovanú judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej v prípadoch, ak zbytočné prietahy v napadnutom konaní dosahujú takú intenzitu, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovaného prípadu, akým je najmä predmet konania, možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti, možno uvažovať aj o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na rozhodnutie ústavného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 242/07. Uvádza, že podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) má obvinený právo, aby sa o jeho trestnom obvinení rozhodlo v primeranej lehote, pričom toto právo je integrálnou súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie, čo bráni, aby bol obvinený príliš dlho vystavený zásahom do svojich práv a slobôd a neistote (poukazuje na rozsudok ESLP vo veci Wemhoff v. Nemecko z 27. 6. 1968, pozn.);

b) judikatúra ESLP vychádza aj z toho, že ak v namietanom trestnom konaní došlo k porušeniu práva na primeranú dĺžku konania, vysloví sa nielen porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale zároveň sa prizná aj „*spravodlivé zadostučinenie*“ a nevyklučuje to ani „*kompenzáciu porušenia práva garantovaného dohovorom zastavením trestného stíhania*“. Zároveň sťažovateľ konštatuje, že ESLP dáva štátom na výber, či zvolia preventívne prostriedky nápravy alebo kompenzačné prostriedky nápravy porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote;

c) v napadnutom konaní nebolo do podania ústavnej sťažnosti právoplatne rozhodnuté, čo signalizuje, že v predmetnej veci dochádza k *denegatio iustitiae*. Skutočnosť, že krajský súd sa po doručení uznesenia najvyššieho súdu z 24. novembra 2016 v zásade ani nezačal zaoberať napĺňaním v ňom uvedeného príkazu (v spojení s takmer 20-ročným trvaním trestného stíhania), zakladá podľa sťažovateľa dostatočné dôvody aj na vyslovenie výroku, že postupom krajského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

18. Krajský súd k ústavnej sťažnosti poskytol ústavnému súdu chronologický prehľad procesných úkonov realizovaných v období po podaní obžaloby v predmetnej trestnej veci. Zároveň sa vyjadril k jednotlivým námietkam sťažovateľa. Vo vzťahu k namietanej dĺžke vypracovania rozsudku krajského súdu z 2. februára 2015 uviedol, že predmetný spis mal v čase jeho vyhotovenia 47 zväzkov a 9170 strán a predmetný rozsudok bol v rozsahu 81 strán odovzdaný na expedíciu 2. júna 2015, pričom sťažovateľ si ho prevzal 15. júna 2015. Vzhľadom na rozsiahlosť spisového materiálu bola predsedom krajského súdu dvakrát odsúhlasená žiadosť o predĺženie lehoty na jeho

vyhotovenie, pričom v nadväznosti na uvedené skutočnosti krajský súd nepovažuje predmetnú lehotu za neprimerane dlhú.

19. K sťažovateľom namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov krajský súd konštatuje, že od nápadu veci v roku 2008, keď mal súdny spis už 39 zväzkov a 6980 strán, konal v napadnutom konaní priebežne až do 5. decembra 2013, keď uznesením trestné stíhanie proti sťažovateľovi (a ďalším dvom obžalovaným, pozn.) zastavil. Krajský súd uvádza, že ak v tomto období došlo k odročovaniu pojednávania, bolo to z dôvodu potreby vykonávania ďalších dôkazov, resp. na základe žiadostí o odročenie z dôvodov na strane obžalovaných, resp. ich obhajcov. Zároveň konštatuje, že po zrušení uznesenia o zastavení konania uznesením najvyššieho súdu č. k. 2 Tost 5/2014 zo 4. marca 2014 bezodkladne nariadil v napadnutom konaní pojednávanie, ktoré bolo zrušené na základe žiadosti obhajcu sťažovateľa. Nekonali sa aj ďalšie na to nadväzujúce a nariadené pojednávania, a to zo zdravotných dôvodov obžalovaného [REDAKOVANÉ], ktoré si krajský súd overoval. V dôsledku uvedených skutočností bolo ďalšie pojednávanie v napadnutom konaní nariadené na 26. a 27. január 2015, pričom 2. februára 2015 bol vyhlásený prvý odsudzujúci rozsudok. Krajský súd ďalej uvádza, že z dôvodu podaných odvolaní bol spis predložený najvyššiemu súdu na rozhodnutie o nich 12. augusta 2015, pričom najvyšší súd vo veci rozhodol uznesením č. k. 1 To 11/2015 z 24. novembra 2016. Spis bol vrátený krajskému súdu 13. januára 2017. V zmysle vyjadrenia krajského súdu došlo následne k nariadeniu pojednávania na 13. apríl 2017, ktoré bolo odročené z dôvodu na strane sťažovateľa s nariadeným novým termínom pojednávania na 18. máj 2017. Krajský súd poukazuje na to, že novým členom senátu sa po odchode sudcu do dôchodku stal [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] s čím obžalovaní nesúhlasili, avšak stalo sa tak v nadväznosti na postup podľa § 264 ods. 3 Trestného poriadku, ktorého správnosť odobril najvyšší súd (v uznesení najvyššieho súdu z 30. októbra 2019, pozn.).

20. Podľa vyjadrenia krajského súdu bolo aj pojednávanie nariadené na 18. máj 2017 odročené (odročené na neurčito, pozn.) z dôvodu, že krajský súd vyhovel žiadosti prokurátorky a splnomocnenkyne poškodeného vyčkať na rozhodnutie ústavného súdu o ústavnej sťažnosti poškodeného (uznesenie č. k. II. ÚS 6/2018-32 z 11. januára 2018, pozn.). Krajský súd poukazuje na to, že po jeho doručení konal bezodkladne a nariadil pojednávania, ktoré sa uskutočnili 16. apríla 2018 a 21. mája 2018. Pojednávanie nariadené na 8. august 2018 bolo odročené z dôvodu podanej námietky zaujatosti (členom senátu [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ].) a následného predloženia spisu najvyššiemu súdu na rozhodnutie o nej. Krajský súd argumentuje, že po tom, čo mu najvyšší súd vrátil spis (10. októbra 2018, pozn.) a došlo k odročovaniu pojednávania nariadených na 17. a 18. december 2018 zo zdravotných dôvodov [REDAKOVANÉ], vyhlásil v poradí ďalší odsudzujúci rozsudok krajského súdu z 10. apríla 2019. Krajský súd konštatuje, že aj tento jeho rozsudok najvyšší súd uznesením č. k. 6 To 9/2019 z 30. októbra 2019 zrušil a vrátil krajskému súdu na nové pojednanie a rozhodnutie 14. novembra 2019.

21. Sumarizujúc poskytnutý prehľad procesných úkonov, krajský súd argumentuje, že z jeho strany k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nedošlo, v napadnutom konaní konal permanentne v krátkych časových úsekoch, pričom tvrdí, že len z dôvodu obštrukcií a ospravedlnení obžalovaných, resp. ich obhajcov sa dosiaľ nepodarilo napadnuté konanie právoplatne ukončiť. Zároveň upriamuje pozornosť na to, že k neprimeranej dĺžke konania pred krajským súdom prispela aj skutočnosť, že spis bol od prikázania trestnej veci

viackrát predložený najvyššiemu súdu, na ktorom sa nachádzal viac ako 24 mesiacov, ako aj na to, že ide o skutkovo náročnú vec. V závere konštatuje, že trestný spis má celkom 50 zväzkov a 10044 strán.

III.2. Replika sťažovateľa:

22. Sťažovateľ vo svojej replike uviedol, že v nadväznosti na judikatúru ústavného súdu síce za porušiteľa jeho práv označených v bode I tohto nálezu označil krajský súd, keďže na krajskom súde prebieha napadnuté konanie (v čase predloženia repliky, pozn.), avšak je toho názoru, že k priet'ahom v predmetnej trestnej veci došlo už v prípravnom konaní, keď orgány činné v trestnom konaní viac ako tri a pol roka nevedeli zabezpečiť konfrontáciu hlavného svedka obžaloby s obvinenými a príslušnou svedkyňou. Zároveň poukazuje na znalecký posudok, ktorý musel byť trikrát dopĺňaný, čím uplynuli od vznesenia obvinenia viac ako štyri roky. Upriamuje tiež pozornosť na priet'ahy v predmetnej trestnej veci, ku ktorým podľa jeho tvrdení došlo ešte na Krajskom súde v Košiciach, a to v dôsledku nezákonného konania prokurátora, ktorý 31. mája 2004 podal obžalobu na Krajskom súde v Košiciach a následne 24. júla 2006 namietal vecnú nepríslušnosť tohto súdu. Podľa tvrdenia sťažovateľa zapríčinil priet'ahy v konaní aj samotný Krajský súd v Košiciach, a to konaním, ktoré sťažovateľ bližšie opisuje v replike (protizákonné zrušenie termínu hlavného pojednávania, konanie o opakovanej námietke splnomocnenkyne poškodeného). Dĺžka konania z dôvodu priet'ahov zavinených orgánmi činnými v trestnom konaní a Krajským súdom v Košiciach tak predstavuje „*minimálne 13 rokov*“. V danej súvislosti konštatuje, že EŠLP vo svojej judikatúre posudzuje porušenie práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ako celok, teda od vznesenia obvinenia po stav aktuálny v čase podania sťažnosti.

23. Nad rámec skutočností uvedených v ústavnej sťažnosti sťažovateľ ďalej poukazuje na časť odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu č. k. 1 To 11/2015 z 24. novembra 2016, ktoré podľa jeho názoru preukazuje zapríčinenie priet'ahov v napadnutom konaní zo strany krajského súdu (Krajského súdu v Banskej Bystrici, pozn.). V zmysle predmetného rozhodnutia, ako aj uznesenia najvyššieho súdu č. k. 6 To 9/2019 z 30. novembra 2019 poukazuje na príkaz krajskému súdu posúdiť uplatnenie zásady *ultima ratio*, ako aj na skutočnosť, či „*vzhľadom na extrémne priet'ahy v trestnom konaní*“ nie je potrebné napadnuté konanie zastaviť. V tejto súvislosti (ku kompenzácii porušenia zastavením trestného stíhania alebo zmiernením trestu, pozn.) sťažovateľ dopĺňa aj poukaz na odlišné stanovisko sudcu ústavného súdu k uzneseniu č. k. I. ÚS 684/2014-16 z 12. novembra 2014 v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľa smerujúcej proti uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 2 Tost 5/2014 zo 4. marca 2014.

24. Sťažovateľ konštatuje, že krajský súd sa ku dňu podania repliky po viac ako štyroch rokoch od doručenia zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu č. k. 1 To 11/2015 z 24. novembra 2016 v zásade nezačal zaoberať napĺňaním príkazu odvolacieho súdu, čo v spojení s takmer dvadsaťdvaročným ročným trvaním trestného konania zakladá dostatočný dôvod na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ako hlavný dôvod zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní (v štádiu ku dňu podania repliky, pozn.) sťažovateľ uvádza ten, že krajský súd aj napriek rozhodnutiu odvolacieho súdu a ústavného súdu nezastavil trestné stíhanie

pre extrémny prípad priet'ahov alebo z dôvodu aplikácie princípu *ultima ratio*. V závere sumarizuje, že od vznesenia obvinenia s'ťažovateľovi v roku 1999 už uplynulo viac ako dvadsať jeden rokov (ku dňu podania repliky, pozn.), čo je nutné považovať za extrémny prípad, pričom uvádza, že priet'ahy spôsobené v prípravnom konaní a v konaní pred súdom nemôžu byť na ujmu s'ťažovateľa.

25. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov vrátane ich príloh predložených ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej s'ťažnosti

26. Podstata námietok s'ťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote, práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie je založená predovšetkým na jeho tvrdení o neefektívnej a nesprávnej činnosti krajského súdu, ako aj na argumentácii o celkovej neprimeranej dĺžke napadnutého konania – extrémnych priet'ahoch a odmietnutí spravodlivosti.

IV.1. K namietanému porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní:

27. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru ESĽP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, IV. ÚS 173/2021) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

28. Pri rozhodovaní o ústavných s'ťažnostiach, v ktorých sa namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.), ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

29. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje v rámci okolností konkrétneho prípadu tri základné kritériá, ktorými sú (1) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet

sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (IV. ÚS 187/07). Ústavný súd konštatuje, že z hľadiska hodnotenia povahy veci sa oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre EŠLP, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citel'ného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (m. m. II. ÚS 32/03, III. ÚS 655/2014). Pokiaľ ide o význam veci pre sťažovateľa, vo všeobecnosti platí, že doba trestného konania sa posudzuje prísnejšie, než doba konania v občianskoprávných veciach, a to vzhľadom na dôsledky trestného konania. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

30. Pokiaľ ide o prvé kritérium právna a faktická zložitost' veci, ústavný súd uvádza, že predmetom napadnutého konania je v zmysle obžaloby trestné stíhanie vedené pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 písm. a) a ods. 5 Trestného zákona v súbehu s trestným činom falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1 a ods. 2 písm. a) Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona. Podľa názoru ústavného súdu patrí posudzovanie samotného trestného činu podvodu spravidla k pomerne štandardnej súčasťi rozhodovacej praxe všeobecných súdov, avšak v danom prípade je nutné prihliadnúť na skutočnosť, že ide o posudzovanie súbehu dvoch trestných činov (kvalifikovaná skutková podstata, pozn.), ktoré mali byť podľa obžaloby spáchané v spolupáchateľstve, čo môže zakladať istú mieru právnej náročnosti. V kontexte uvedeného ústavný súd konštatuje, že pokiaľ ide o faktickú (skutkovú) zložitost' veci, príčinu doterajšej dĺžky trestného konania ovplyvnila skutočnosť, že vo veci vystupujú traja obžalovaní, ako aj rozsiahlost' spisového materiálu (vykonané rozsiahle dokazovanie – vrátane znaleckého dokazovania, dožiadaní na príslušné orgány/inštitúcie, ako aj vrátane výsluchov svedkov, pozn.), ktorý mal v zmysle tvrdení krajského súdu už v čase nápadu veci na tento súd v roku 2008 tridsaťosem zväzkov a v roku 2021 už päťdesiatjeden zväzkov. Všetky uvedené skutočnosti ústavný súd v preskúmvanej veci zohľadnil pri určení sumy finančného zadost'učinenia, pričom konštatuje, že ani týmito skutočnosťami nemožno odôvodniť neprimerane dlho trvajúce napadnuté konanie, ktoré nie je právoplatne skončené ani po vyše trinástich rokoch od prikázania veci krajskému súdu na konanie a rozhodovanie (po vyše sedemnástich rokoch od podania obžaloby a po vyše dvadsiatich dvoch rokoch od vznesenia obvinenia, pozn.).

31. V konaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, akým spôsobom sa na prieťahoch konania podieľa osoba, ktorá podala ústavnú sťažnosť vo veci porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z chronológie procesných úkonov vyplýva, že napadnuté konanie sa niekoľkokrát nekonalo aj z dôvodov na strane sťažovateľa, resp. jeho obhajcu, k čomu došlo v auguste 2013, júli 2014, apríli 2017 a apríli a júni 2020, pričom išlo jednak o zdravotné dôvody, ako aj o dôvod čerpania dovolenky na strane obhajcu sťažovateľa. Vo vzťahu k uvedenému ústavný súd poukazuje na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 564/2012 z 19. marca 2013, č. 22/2013 ZNaU, v zmysle ktorého platí, že aj keď ústavný súd uznáva, že práceneschopnosť účastníka konania je relevantným dôvodom na ospravedlnenie jeho neúčasti na pojednávaniach pred všeobecnými súdmi, nemožno však pri rozhodovaní o sťažnosti takéhoto účastníka (sťažovateľa) na prieťahy v konaní neprihliadnúť na tieto okolnosti, pokiaľ skutočne mali

preukázateľný dopad na celkovú dĺžku trvania doterajšieho konania. Ústavný súd uvádza, že predmetné odročenia spôsobené z dôvodu na strane sťažovateľa, resp. jeho obhajcu síce predĺžili napadnuté konanie o niekoľko mesiacov, ktoré nemožno pričítať na vrub krajskému súdu, avšak neboli takej intenzity, aby mohli zásadným spôsobom ovplyvniť dĺžku napadnutého konania.

32. V tomto kontexte je nutné spomenúť aj odročenia (zrušenia) pojednávania z dôvodov na strane ostatných dvoch obžalovaných, predovšetkým p. ██████████. Zo zdravotných dôvodov na jeho strane bolo napadnuté konanie predĺžené v roku 2010 o takmer rok. Predmetné síce nemožno pričítať na vrub sťažovateľovi, avšak v okolnostiach uvedeného obdobia ani na ťarchu krajského súdu, ktorý na návrh prokurátorky a na účel vypracovania znaleckého posudku s cieľom posúdiť zdravotný stav obžalovaného v danom období pribral do napadnutého konania znalca, ktorý konštatoval možnosť účasti obžalovaného ██████████ na pojednávaní do jedného mesiaca od podania znaleckého posudku (za určitých podmienok/predpokladov, pozn.). Zároveň krajský súd v inom období preveroval pravdivosť tvrdení obžalovaných argumentujúcich ich zdravotným stavom. Z obsahu vyjadrenia krajského súdu tiež vyplýva, že k žiadosti o odročenie pojednávania z dôvodu práceneschopnosti ďalšieho z obžalovaných v roku 2010 sa pripojila aj prokurátorka, pričom hlavné pojednávanie bolo odročené z dôvodu, že nie je účelné vylúčiť niektorého z obžalovaných na samostatné konanie a aj svedkov je nutné vypočúvať len za aktívnej účasti všetkých troch obžalovaných. Všetky už uvádzané skutočnosti ústavný súd rovnako zohľadnil pri určení sumy finančného zadosťučinenia.

33. Pokiaľ ide o sťažovateľom predkladané návrhy, resp. opravné prostriedky, ústavný súd uvádza, že v tomto prípade išlo o legitímne uplatňovanie jeho procesných práv, čo mu nemožno pripísať na jeho ťarchu. V súvislosti s touto procesnou aktivitou sťažovateľa ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej uviedol, že v dôsledku uplatnenia procesných práv stranou konania nepochybne dochádza k predĺženiu konania, zodpovednosť za tento stav však neznáša oprávnená osoba, ale nemožno ju pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (m. m. III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04, II. ÚS 865/2014, II. ÚS 484/2016).

34. Ústavný súd napokon hodnotil samotný postup krajského súdu v napadnutom konaní ako tretie kritérium. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že predmetná právna vec bola krajskému súdu prikázaná na konanie a rozhodnutie v roku 2008 po tom, čo bola uznesením najvyššieho súdu č. k. 4 Ndt 6/2008 z 21. júla 2008 odňatá Krajskému súdu v Košiciach. Dosiaľ však napadnuté konanie nie je právoplatne skončené. V tomto kontexte ústavný súd poukazuje aj na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (m. m. IV. ÚS 22/02, I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 103/09, I. ÚS 244/2021, I. ÚS 557/2020, I. ÚS 244/2021). Ústavný súd konštatuje, že v napadnutom konaní došlo predovšetkým k neefektívnej a nesústredenej činnosti krajského súdu.

35. Neefektívnu činnosť možno konštatovať v období po prikázaní veci krajskému súdu na konanie a rozhodovanie v roku 2008, keď v predmetnej trestnej veci začal konať až po tom, čo uznesením z 31. októbra 2008 neuznal svoju príslušnosť na rozhodovanie v prvom stupni a predložil spis (sp. zn. 2 T 1/2008, pozn.) najvyššiemu súdu, ktorý mu ho 16. februára 2009 vrátil ako nesprávne

predložený s konštatovaním, že je jeho povinnosťou ďalej vo veci konať. Napadnuté konanie sa z tohto dôvodu predĺžilo o tri a pol mesiaca.

36. Ústavný súd ďalej konštatuje, že doterajší priebeh napadnutého konania je poznačený aj nesústredenou činnosťou krajského súdu, ktorý nesmeroval efektívne k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľov. V chronologickom slede ide v prvom rade o vydanie jeho uznesenia č. k. 2 T 1/2008 z 5. decembra 2013 (a na to nadväzujúci priebeh napadnutého konania, pozn.), ktorým došlo k zastaveniu napadnutého konania po tom, čo krajský súd vo veci priebežne (od roku 2009, pozn.), nariadil pojednávania. Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podala prokurátorka sťažnosť, ktorú najvyšší súd vyhodnotil ako dôvodnú. Uznesením č. k. 2 Tost 5/2014 zo 4. marca 2014 sťažnosťou napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na opätovné konanie a rozhodnutie. Najvyšší súd označil dôvody krajského súdu a jeho postup smerujúci k zastaveniu napadnutého konania za kontroverzné, pričom uviedol, že mimo zákonného ustanovenia § 10 ods. 2 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. nie je nad použitím subsidiarity trestného práva, t. j. princípu *ultima ratio „namieste uvažovať“*. Zároveň konštatoval, že obdobne to platí aj v prípade Trestného zákona č. 140/1961 Zb. Najvyšší súd tiež vyjadril názor, že zo žiadnej medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, nevyplýva povinnosť zastaviť trestné stíhanie, pokiaľ dôjde k priet'ahom v konaní, ktoré nie je možné pričítať na ťarchu obvinených. Uvedeným nesústredeným postupom krajského súdu sa tak napadnuté konanie predĺžilo o niekoľko mesiacov, keďže vec sa mu vrátila na ďalšie konanie a rozhodnutie (22. apríl 2014, pozn.).

37. Vo vzťahu k skutočnostiam uvedeným v bode 36 tohto nálezu sťažovateľ prezentuje názor, že zo strany krajského súdu išlo o rozhodnutie (o zastavení napadnutého konania, pozn.), založené na zistení o existencii extrémnych priet'ahov v napadnutom konaní, o ktorých mal vedomosť už v roku 2008, keď mu bola vec prikázaná na konanie a rozhodnutie. Podľa tvrdení sťažovateľa má deklarovanie tohto stavu zo strany krajského súdu po uplynutí vyše štyroch rokov (počítaných od roku 2008, pozn.) zakladať dôvod na vyslovenie porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na spôsob argumentácie sťažovateľa ústavný súd uvádza, že predmetné rozhodnutie o zastavení napadnutého konania krajský súd skutočne vydal po vyše štyroch rokoch od prikázania mu veci najvyšším súdom na konanie a rozhodnutie a v odôvodnení svojho rozhodnutia argumentoval predovšetkým spôsobenými priet'ahmi v konaní, avšak ako vyplýva zo samotného rozhodnutia (ako aj z úradného záznamu z decembra 2013 v tejto súvislosti, pozn.), krajský súd sa zaoberal nielen pertraktovanými priet'ahmi. Poukázal aj na skutočnosť, o ktorej sa dozvedel mimo hlavného pojednávania v súvislosti s nahliadnutím do spisu krajského súdu vedeného pod sp. zn. 14 Co 352/2012. Konkrétne poukázal na právoplatný rozsudok vydaný vo veci vedenej pod sp. zn. 14 Co 352/2012 z novembra 2013, v nadväznosti na ktorý konštatoval, že bol „protiprávny stav odstránený v civilnom konaní“. Touto informáciou spolu s konštatovaním neprimeranej dĺžky napadnutého konania potom odôvodnil jeho zastavenie. Ústavný súd tak bez toho, aby hodnotil správnosť, resp. nesprávnosť rozhodnutia o zastavení napadnutého konania, ktoré bolo vydané krajským súdom a ktoré následne posudzoval a zrušil najvyšší súd, uvádza, že nie je možné prisvedčiť námietke sťažovateľa koncipovanej tak, že zo strany krajského súdu došlo z uvedeného dôvodu k takmer štvorročným priet'ahom v napadnutom konaní.

38. Ako ďalší nesústredený postup krajského súdu hodnotí ústavný súd vydanie rozsudku č. k. 2 T 1/2008 z 2. februára 2015 (a na to nadväzujúci priebeh napadnutého konania, pozn.),

ktorým krajský súd rozhodol tak, ako je uvedené v bode 9 tohto nálezu. Uznesením najvyššieho súdu z 24. novembra 2016 bol tento rozsudok zrušený a vec bola vrátená krajskému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znova prejednal a rozhodol. V odôvodnení svojho rozhodnutia najvyšší súd konštatoval viaceré pochybenia krajského súdu (pozri bod 9 tohto nálezu, pozn.). V nadväznosti na uvedené skutočnosti je možné konštatovať, že v danom prípade došlo k opätovnému predĺženiu napadnutého konania, tentokrát už o dobu približne jedného a pol roka, v rámci ktorého bola vec prerokovaná na najvyššom súde s konštatovaním (okrem iného, pozn.) predčasnosti rozsudku krajského súdu z 2. februára 2015.

39. Pokiaľ krajský súd uvádza, že uznesenie č. k. 1 To 11/2015 z 24. novembra 2016 obsahuje „úplne opačný právny názor“, ako ho vyslovil najvyšší súd v uznesení 2 Tost 5/2014 zo 4. marca 2014 (ktorým zrušil rozhodnutie o zastavení napadnutého konania), ústavný súd konštatuje, že s krajským súdom sa možno stotožniť len čiastočne. Z uznesenia najvyššieho súdu č. k. 1 To 11/2015 z 24. novembra 2016 je síce zjavný jeho nesúhlas s postupom senátu najvyššieho súdu, ktorý rozhodol o zrušení uznesenia o zastavení konania (uznesenie 2 Tost 5/2014 zo 4. marca 2014), no zároveň je z neho zrejmé aj to, že v postupe krajského súdu definoval ďalšie nedostatky spadajúce aj do obdobia po zrušujúcom uznesení z marca 2014. Keďže uznesením najvyššieho súdu č. k. 1 To 11/2015 z 24. novembra 2016 boli vytknuté aj iné vady napadnutého konania, ktoré sa týkali obdobia po vydaní zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu z roku 2014, je možné aj v ďalšom postupe krajského súdu skonštatovať jeho nesústredenosť, čím opäť došlo k predĺženiu napadnutého konania.

40. V kontexte nesústredenej činnosti krajského súdu ústavný súd ďalej poukazuje aj na rozsudok krajského súdu č. k. 2 T 1/2008 z 10. apríla 2019, ktorým súd rozhodol tak, ako je uvedené v bode 11 tohto nálezu. Aj uvedený rozsudok bol zrušený v celom rozsahu, a to uznesením najvyššieho súdu č. k. 6 To 9/2019 z 30. októbra 2019. Najvyšší súd v ňom konštatoval nesplnenie jeho právne záväzných pokynov uvedených v predchádzajúcom uznesení (z 24. novembra 2016, pozn.), čo podľa jeho názoru samo osebe zakladalo dôvod na zrušenie tohto rozsudku (č. k. 2 T 1/2008 z 10. apríla 2019, pozn.). Ústavný súd dopĺňa, že v rámci preskúmavania napadnutého konania na základe tejto ústavnej sťažnosti nie je jeho úlohou hodnotiť správnosť a následnú ústavnú udržateľnosť rozhodnutí krajského súdu či najvyššieho súdu. Jeho úlohou je definovať či a z akého dôvodu v danom prípade došlo, resp. nedošlo k porušeniu jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote.

41. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa uplatnenú v bode 15 písm. c) tohto nálezu, ktorou sťažovateľ namietal neprimerane dlhú dobu (štyri a pol mesiaca, pozn.) pre vyhotovenie a následné doručenie rozsudku krajského súdu z 2. februára 2015, ústavný súd uvádza, že zákonom stanovená lehota na vypracovanie tohto rozhodnutia bola na základe žiadosti predsedu príslušného senátu podanej podľa § 129 ods. 2 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb. predĺžená (okrem iného, pozn.) z dôvodu rozsiahleho spisového materiálu predsedom krajského súdu do 2. mája 2015 a následne do 15. júna 2015. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd nepovažoval predmetnú argumentáciu sťažovateľa za opodstatnenú a takú, ktorá by mohla v okolnostiach preskúmvanej veci, v pomere k celkovému trvaniu napadnutého konania, zásadným spôsobom ovplyvniť jeho dĺžku.

42. Vo vzťahu k tvrdeniu sťažovateľa o nevykonaní žiadneho procesného úkonu v trvaní dvoch rokov počítaných od 24. novembra 2016 ústavný súd zistil, že v tom období sa spis nachádzal

na najvyššom súde, ktorý ho po zrušení rozhodnutia krajského súdu z roku 2015 vrátil krajskému súdu v januári 2017. Následne bol vo veci nariadený termín hlavného pojednávania na 13. apríl 2017, ktorý sa neuskutočnil z dôvodu na strane sťažovateľa, resp. jeho obhajcu. V nadväznosti na to bolo pojednávanie nariadené na 18. máj 2017, ktoré sa neuskutočnilo z dôvodu, že prokurátorka a splnomocnenec poškodeného podali návrh na odročenie pojednávania a vyčkanie na rozhodnutie ústavného súdu z dôvodu podanej ústavnej sťažnosti (poškodeným, pozn.). Na základe uvedeného krajský súd nariadil pojednávanie až po doručení príslušného rozhodnutia ústavného súdu, a teda na 16. apríl 2018. Z uvedených informácií vyplýva, že krajský súd vo veci nekonal v období, v rámci ktorého čakal na rozhodnutie ústavného súdu. Týmto rozhodnutím bolo uznesenie ústavného súdu č. k. II. ÚS 6/2018-32 z 11. januára 2018, ktorým bola dotknutá ústavná sťažnosť odmietnutá. Ústavný súd sa môže len domnievať, že ak by bol vo veci vydaný nález ústavného súdu, takýmto konaním sa krajský súd snažil predísť potrebe pokračovať v štádiu trestného konania, ktoré by bezprostredne predchádzalo vydaniu prípadne zrušeného rozhodnutia. Keďže však došlo k odmietnutiu ústavnej sťažnosti, došlo aj k neefektívnej činnosti krajského súdu, a teda k predĺženiu napadnutého konania o niekoľko mesiacov. Krajský súd následne vykonal vo veci pojednávanie 21. mája 2018 a následne predložil spis najvyššiemu súdu z dôvodu oznámenia zaujatosti členom vo veci konajúceho senátu [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]. Návrh [REDAKOVANÉ] na jeho vylúčenie z vykonávania úkonov napadnutého konania zo 6. augusta 2018 bol podaný z dôvodu, že v prípravnom konaní danej trestnej veci pôsobil ako prokurátor krajskej prokuratúry (z úradného záznamu už zo 16. januára 2017 vyplýva informácia o zrušení pôvodného zloženia senátu 2 T v dôsledku odchodu do dôchodku [REDAKOVANÉ] s tým, že ďalej bude činný senát v zložení [REDAKOVANÉ] pozn.). Za krátke obdobie neefektívnej činnosti považuje ústavný súd práve predloženie spisu najvyššiemu súdu na rozhodnutie o tomto návrhu, ktorý bol krajskému súdu vrátený bez rozhodnutia z dôvodu, že takéto vylúčenie vyplýva priamo zo zákona. V nadväznosti na v tomto bode popísané skutočnosti sa nemožno stotožniť s argumentáciou sťažovateľa o tom, že by bol krajský súd vo veci nečinný v trvaní dvoch rokov.

43. Bez potreby ďalších podrobnejších analýz uskutočnených procesných úkonov v napadnutom konaní ústavný súd sumarizuje, že krajský súd napadnuté konanie najskôr uznesením zastavil, pričom toto uznesenie bolo zrušené rozhodnutím najvyššieho súdu. Následne vydal v napadnutom konaní dva rozsudky, ktoré boli odvolacím súdom zrušené v celom rozsahu (bod 38 a 40 tohto nálezu, pozn.) a k právoplatnému skončeniu napadnutého konania dosiaľ nedošlo. Rezumujúc uvedené skutočnosti, možno generálne konštatovať, že o dotknutej trestnej veci sa dosiaľ nerozhodovalo len na krajskom súde ako súde prvého stupňa, ale niekoľkokrát aj na odvolacom súde. Obdobie, v ktorom bola vec predložená a prerokúvaná na najvyššom súde, dosiaľ predstavovalo obdobie približne 3 rokov, čo ústavný zohľadnil pri určovaní výšky finančného zadosťučinenia.

44. Ústavný súd sa ďalej zaoberal konkrétnymi námietkami sťažovateľa. Vo vzťahu k argumentácii o protizákonnosti niektorých procesných úkonov vykonaných zo strany krajského súdu s poukazom na rozhodnutia všeobecných súdov vydané v napadnutom konaní je nutné uviesť, že ústavná sťažnosť vo svojej podstate smeruje k vysloveniu porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote a v nadväznosti na to aj k vysloveniu porušenia práva na súdnu ochranu

podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na spôsob argumentácie sťažovateľa ústavný súd uvádza, že súčasťou jeho stabilizovanej judikatúry je aj právny názor, že základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Zároveň ústavný súd dopĺňa, že je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania (§ 45 zákona o ústavnom súde, pozn.). Pokiaľ teda sťažovateľ argumentuje aj s poukazom na zákonnosť niektorých úkonov krajského súdu, ústavný súd zdôrazňuje, že právomoc najvyššieho súdu poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľa predchádza oprávneniam ústavného súdu. Keďže ústavná sťažnosť nesmeruje proti porušeniu práv sťažovateľa konkrétnym rozhodnutím, s prihliadnutím na skutočnosť, že napadnuté konanie nie je ku dňu rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, sa ústavný súd ďalej námietkami, resp. tvrdeniami tohto typu (v súvislosti s touto ústavnou sťažnosťou, pozn.) nezaoberal.

45. Ústavný súd sumarizuje, že doterajšia dĺžka napadnutého konania, t. j. dĺžka konania od nápadu veci na krajský súd, predstavuje ku dňu rozhodovania vyše trinásť rokov, čo je v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľné a sama osebe je spôsobilým dôvodom na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. IV. ÚS 127/08, IV. ÚS 155/09, IV. ÚS 82/2010, II. ÚS 784/2016).

46. Z judikatúry ESLP vyplýva, že v súvislosti s ochranou práva na prejednanie veci v primeranej lehote priznaného čl. 6 ods. 1 dohovoru primeraná lehota na rozhodnutie v trestnej veci začína plynúť od obvinenia, ku ktorému spravidla dochádza v prípravnom konaní (napr. Wemhoff proti Spolkovej republike Nemecko, rozsudok z 27. 6. 1968, séria A, č. 7, s. 26 – 27, § 19), a zahŕňa celé konanie vo veci vrátane odvolacích konaní [„appeal proceedings“ (napr. König proti Spolkovej republike Nemecko, rozsudok z 28. 6. 1978, séria A, č. 27, s. 33, § 98)]. V nadväznosti na uvedené skutočnosti je potrebné uviesť, že ústavná sťažnosť sťažovateľa v petite ústavnej sťažnosti smeruje k vysloveniu porušenia práv označených v bode 1 tohto nálezu len vo vzťahu ku krajskému súdu (v Banskej Bystrici, pozn.), a teda nesmeruje ani proti najvyššiemu súdu, ako ani proti orgánom činným v trestnom konaní či Krajskému súdu v Košiciach. Napriek tejto skutočnosti sťažovateľ v rámci doplnenia ústavnej sťažnosti poukázal aj na jednotlivé obdobia, ktoré považuje za prietahy v konaní spôsobené orgánmi činnými v trestnom konaní a Krajským súdom v Košiciach. Ústavný súd konštatuje, že je viazaný rozsahom návrhu na začatie konania, t. j. spravidla petitom ústavnej sťažnosti (§ 45 zákona o ústavnom súde, pozn.), čo musel vziať do úvahy. Zároveň však uvádza, že hoci krajský súd, proti ktorému ústavná sťažnosť smeruje, neriadil trestný proces v čase prípravného konania, ako ani konania na Krajskom súde v Košiciach, v rámci všetkých okolností prípadu tento časový úsek nemohol úplne prehliadať.

47. Ústavný súd pre úplnosť kontextu prejednávanej veci konštatuje, že hoci obsah základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je obdobný do tej miery, že ich porušenie ústavný súd posudzuje spoločne, perspektíva ústavného súdu vo vzťahu k jednotlivým štátnym orgánom je odlišná ako v prípade ESLP. Európsky súd pre ľudské práva posudzuje namietané porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k Slovenskej republike

ako členskému štátu Rady Európy a ústavný súd ako vnútroštátny ľudskoprávny súd posudzuje potenciálne porušenie základných práv sťažovateľov vo vzťahu k jednotlivým štátnym orgánom (sp. zn. I. ÚS 390/2019).

48. Vychádzajúc z prehľadu procesných úkonov v napadnutom konaní a vyjadrení jednotlivých účastníkov konania, ústavný súd dospel k záveru, že v priebehu napadnutého konania možno identifikovať predovšetkým obdobia nesústreďenej a neefektívnej činnosti krajského súdu popísaných v obsahu tejto časti nálezu (IV.1., pozn.). Zohľadňujúc doterajšiu dĺžku napadnutého konania, skutočnosť, že ide o trestné konanie a význam rozhodnutia pre sťažovateľa, jeho správanie v priebehu jeho trvania a zložitosť tejto trestnej veci, ústavný súd rezumuje, že v doterajšom priebehu napadnutého konania došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní:

49. Ako bolo uvedené už v obsahu tohto nálezu, napadnuté konanie vedené krajským súdom pod sp. zn. 2 T 1/2008 nie je právoplatne skončené ani po vyše trinástich rokoch (po vyše sedemnástich rokoch od podania obžaloby a vyše dvadsiatich dvoch rokoch od vznesenia obvinenia, pozn.). Ústavný súd už niekoľkokrát judikoval, že ani právne či skutkovo sebanáročnejší prípad nesmie trvať v právnom štáte dlhú dobu. Časový horizont toho, kedy sa strane konania dostáva konečného rozhodnutia vo veci, je neoddeliteľnou súčasťou meradla celkovej spravodlivosti podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Čím je tento časový horizont dlhší, tým viac sa rozostavajú kontúry spravodlivosti ako v očiach dotknutých strán v konaní, tak aj vo všeobecnom vnímaní verejnosti a verejnej mienky. Neprimeraná dĺžka konania sa potom priamo odráža v dôvere občana v štát, v jeho inštitúcie a v právo, čo je základnou podmienkou na fungovanie legitímneho demokratického a právneho štátu (m. m. I. ÚS 688/2014).

50. K sťažovateľom namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ku ktorému malo dôjsť predovšetkým v dôsledku extrémnej dĺžky napadnutého konania v spojení s neefektívnou činnosťou krajského súdu po vydaní uznesenia najvyššieho súdu z 24. novembra 2016, ústavný súd poznamenáva, že v systematike ústavy sú primeraná celková dĺžka, rýchlosť a plynulosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. K vysloveniu porušenia základného práva na súdnu ochranu z týchto dôvodov však napriek tomu môže dôjsť, v prípade ak namietané zbytočné priet'ahy (spôsobené neodôvodnenou nečinnosťou alebo neefektívnou a nesústreďenou činnosťou), ako aj celková doterajšia dĺžka preskúmaného súdneho konania signalizujú, že v postupe súdu došlo k pochybeniam takej intenzity, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci (najmä predmetu konania, teda toho, čo je pre sťažovateľa v stávke) možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 242/07 – *a contrario*). Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že vykonanie spravodlivosti s neprimeraným

(extrémnym) oneskorením vo svojej podstate ohrozuje základné právo na súdnu ochranu, a tým aj dôveryhodnosť justície (m. m. IV. ÚS 184/2010, IV. ÚS 13/2018).

51. Ústavný súd, aplikujúc uvedené právne názory na vec sťažovateľa, konštatuje, že z hľadiska povahy veci ide o trestnú vec, ktorá má pre sťažovateľa ako obžalovaného značný význam; od prikázania veci krajskému súdu na konanie a rozhodovanie trvá napadnuté konanie viac ako trinásť rokov, berúc do úvahy, že ide o skutkovo zložitejšie konanie; od podania obžaloby trvá trestné konanie vyše sedemnášť rokov, resp. od vznesenia obvinenia vyše dvadsaťdva rokov (uvedomujúc si skutočnosti popísané v bode 46 tohto nálezu, pozn.); zároveň najvyšší súd vrátil vec na ďalšie konanie krajskému súdu s názorom o predčasnosti jeho predchádzajúcich dvoch rozhodnutí (s konštatovaním konkrétnych pochybení, pozn.). Sumarizujúc popísané skutočnosti, ústavný súd je toho názoru, že uvedený stav je nezlučiteľný s požiadavkami vyplývajúcimi z podstaty základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Dlhodobu trvajúce súdne konanie bez právoplatného rozhodnutia vo veci samej totiž vo svojej podstate možno kvalifikovať vo vzťahu k sťažovateľovi ako odmietnutie spravodlivosti (*denegatio iustitiae*). Aj keď medzičasom došlo k opätovnému rozhodnutiu vo veci zo strany krajského súdu, napadnuté konanie stále nie je právoplatne skončené z dôvodu podaných opravných prostriedkov, o ktorých bude rozhodovať najvyšší súd. Rezumujúc všetky v tomto bode (IV.2., pozn.) uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol tak, že postupom krajského súdu v napadnutom konaní došlo aj k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a primerané finančné zadost'učinenie

52. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti žiada, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu vo veci konať bez zbytočných priet'ahov. Ústavný súd vlastnou činnosťou zistil, že krajský súd po podaní ústavnej sťažnosti vo veci samej rozhodol rozsudkom z 13. októbra 2020, pričom spis sa v čase rozhodovania ústavného súdu nachádza na najvyššom súde z dôvodu podaných opravných prostriedkov, v dôsledku čoho ústavný súd nevyhovел aktuálnemu návrhu sťažovateľa prikázať krajskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných priet'ahov (bod 4 výroku tohto nálezu).

53. Priet'ahy či nečinnosť súdu v konaní sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah súdu proti základným ústavne zaručeným právam (slobodám). Pritom taký zásah sám nie je výrazom (výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci súdu a ako taký sa vymyká obvyklému, prieskumnému či inému konaniu. Z tejto fakticity vyplýva, že porušenie práva na primerané súdne konanie nemožno dodatočne napraviť. Možno zabrániť, aby nedošlo k ďalším priet'ahom (ústavným prikazom), ale už raz vzniknutý priet'ah odstrániť nemožno, možno len poskytnúť za porušenie tohto práva primerané finančné zadost'učinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy.

54. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti navrhuje priznať mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 70 000 eur s odôvodnením, že dĺžka napadnutého konania ho „*mimoriadne závažným spôsobom*“ obmedzuje v jeho ďalšom profesionálnom živote a spoločenskom uplatnení, keďže sa na neho dlhodobo hľadí ako na obžalovaného, čo ho aj v spojení s negatívnou medializáciou

(k čomu pripája aj článok o jeho osobe, pozn.) znevýhodňuje aj vo výkone funkcie notára. Zároveň uvádza, že napadnuté konanie je psychickou traumou, veľkou hanbou a ponížením, pričom jeho trestné stíhanie mu „vyhadzuje na oči“ okolie pri rôznych príležitostiach. Trestné konanie má vplyv aj na zdravotný stav jeho manželky a psychicky „deptá“ jeho deti, pričom v dôsledku medializácie stratil veľa klientov, čo má za následok aj materiálnu ujmu. Vo vzťahu k výške finančného zadosťučinenia sťažovateľ poukazuje na rozhodovaciu prax ESLP.

55. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (m. m. III. ÚS 103/2018, I. ÚS 170/2021). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia, pričom pri jeho určení ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

56. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, predovšetkým doterajšiu neprimeranú dĺžku napadnutého konania spôsobenú najmä neefektívnou a nesústredenou činnosťou krajského súdu, význam výsledku napadnutého konania pre sťažovateľa a povahu predmetu konania, ktorým je otázka (ne)preukázania viny sťažovateľa za spáchanie trestného činu, ako aj doterajšiu rozhodovaciu prax ústavného súdu týkajúcu sa výšky priznaného finančného zadosťučinenia v porovnateľných veciach, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia v sume 7 500 eur (bod 2 výroku tohto nálezu).

57. Ústavný súd nad rámec uvedeného a v súvislosti s tvrdením sťažovateľa o zásahu do jeho osobného života konštatuje, že hodnotiť konkrétny dosah celkovej dĺžky napadnutého konania na život sťažovateľa presahuje predmet konania o jeho ústavnej sťažnosti. Každý pokus hodnotiť konkrétnejšie mieru vplyvu napadnutého konania na postavenie sťažovateľa by bol v tomto konaní hypotetický a špekulatívny aj z dôvodu, že ústavný súd v tomto type konania nie je skutkovým súdom (nevykonáva dokazovanie). Dopad zbytočných prieťahov v príslušnom konaní na súkromný život sťažovateľa je inherentne v určitej miere súčasťou konkrétne priznanej sumy primeraného finančného zadosťučinenia, keďže pri jeho určení sa okrem priebehu napadnutého konania a správania sťažovateľa zohľadňuje aj predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa, ktorý zahŕňa aj všeobecný (paušalizovaný) dopad na jeho život (m. m. IV. ÚS 605/2020).

58. Vo zvyšnej časti, t. j. nad rámec priznaného finančného zadosťučinenia, ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

59. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 848,41 eur (bod 3 výroku nálezu).

60. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu a z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách

a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2019 je 163,33 eur a hodnota režijného paušálu je 9,80 eur. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2020 je 177 eur a hodnota režijného paušálu je 10,62 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2019 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu, podanie doplnenia k ústavnej sťažnosti ústavnému súdu) a jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2020 (vyjadrenie k stanovisku krajského súdu), čo spolu s 20 % DPH, ktorej platiteľom je právny zástupca sťažovateľa (§ 18 ods. 3 vyhlášky), predstavuje celkom sumu 848,41 eur.

61. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 26. januára 2022

Miloš Mad'ar
predseda senátu